

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/192/2024
Identifikačné číslo spisu: 1617209721
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1617209721.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X. T., narodenej XX. L. XXXX, F. XXX, 2/ T. T., narodeného XX. R. XXXX, F. XXX, 3/ C. T., narodeného XX. R. XXXX, F. XXX, 4/ X. L., narodenej XX. Y. XXXX, W. X X X, I., Z. XX XXX, Š.T. V., 5/ R. F., narodeného X. H. XXXX, T. XXX/X, Y., 6/ T. F., narodeného XX. S. XXXX, T. XXX/X, Y., 7/ Y. F., narodeného XX. R. XXXX, T.Á. XXX/X, Y., 8/ R. F., narodeného XX. R.W. XXXX, T. Q. XXXX/X, F., všetci zastúpení Consilior Iuris s.r.o., Radlinského 51, Bratislava, IČO: 47 231 157, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Ševčenkova 11, Bratislava, IČO: 00 164 348, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 32C/145/2017, o dovolaní žalobcu 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/96/2022 z 20. júna 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/96/2022 z 20. júna 2023 ako aj rozsudok Okresného súdu Malacky č. k. 32C/145/2017-288 zo 6. decembra 2021 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Malacky č. k. 32C/145/2017-396 z 23. novembra 2023.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 32C/145/2017-288 zo 6. decembra 2021 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom priznal žalovanému proti žalobcom 1/ až 8/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne § 34, § 123, § 124, § 132 ods. 1, § 134 ods. 1, § 460 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 139 písm. c), § 78 ods. 1 a 2, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 211 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

3. Súd prvej inštancie najprv pristúpil k skúmaniu aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie a skonštatoval, že žalobcovia 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/ a 8/ (ďalej aj „žalobcovia“) nepreukázali svoju aktívnu vecnú legitímáciu na podaní žaloby. Okresný súd uviedol, že konania o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi sa musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo ako žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie. Súd prvej inštancie nevyhovel žiadosti žalobcov na poskytnutie lehoty na predloženie dedičského rozhodnutia po Q. F. z dôvodu hospodárnosti, keďže od podania žaloby (21. decembra 2017) do pojednávania, ktoré žiadali z tohto dôvodu odročiť (6. decembra 2021) mali dostatok času na preukázania aktívnej vecnej legitímácie. Aj keby bolo žiadosti žalobcov vyhovené, nepostačovalo by ani takto doplnené dokazovanie na preukázanie aktívnej vecnej legitímácie. Žalobcovia v konaní opomenuli preukázať, kto bol dedičom po poručiteľovi R. T., narodenom XX. I. XXXX, zomrelom XX. H. XXXX, keďže v žalobe sa domáhajú určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po tomto poručiteľovi. Žalobcovia boli v prvom rade povinní preukázať, že sú dedičmi poručiteľa a že sa na konaní zúčastňujú všetky osoby, ktoré ako dedičia poručiteľa v dodatočnom dedičskom konaní prichádzajú do úvahy. Žalobcovia však súdu dedičské rozhodnutie po R. T. nepredložili, ani súdu nenavrhlí, aby ho vyžiadal, a to napriek výslovnej výzve súdu priamo na pojednávaní. Okresný súd nebol oprávnený bez návrhu žalobcov zisťovať, kto bol dedičom po poručiteľovi a za týmto účelom vykonávať dožiadania na archívy či iné súdy.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

4. O odvolaní žalobcov rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 8Co/96/2022 z 20. júna 2023 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“), ktorým prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. V odôvodnení konštatoval, že po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

6. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcov, že v prebiehajúcom konaní nebolo potrebné dokazovať okruh dedičov po ich právnych predchodcoch, keďže dedičské konanie po neb. Q. F.V. i dedičské konanie po neb. R. T. narodenom v roku XXXX, zomretom v roku XXXX, viedol Okresný súd Malacky, a preto ich výsledky a okruhy dedičov boli súdu známe z jeho činnosti. Odvolací súd konštatoval, že konajúci súd nemal možnosť získať o týchto skutočnostiach vedomosť v rámci úradnej činnosti. Hoci boli dedičské konania vedené na Okresnom súde Malacky, nezabavilo to žalobcov povinnosti preukázať výsledky týchto dedičských konaní a okruhu dedičov v tomto konaní a za týmto účelom minimálne označiť navrhované dôkazy.

7. Za neopodstatnené označil odvolací súd tvrdenie žalobcov, že v spore mal súd konať priamo so žalobcami R. F., T. F., Y. F. a R. F., a nie s advokátskou kanceláriou Consilior Iuris s.r.o., keďže títo žalobcovia danej advokátskej kancelárii udelili plnomocenstvo iba na podanie žaloby, v dôsledku čoho od momentu podania žaloby už zastúpení advokátom neboli. S poukazom na § 92 ods. 2 CSP odvolací súd uviedol, že ak plnomocenstvo žalobcov udelené advokátskej kancelárii obsahuje obmedzenie na podanie žaloby, je toto obmedzenie neúčinné a treba vychádzať z toho, že advokátska kancelária Consilior Iuris s.r.o. bola splnomocnená na zastupovanie týchto žalobcov v celom konaní.

Dovolanie

8. Proti prvému výroku rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca 2/ (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP navrhujúc zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, alternatívne navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

9. K dovolacím dôvodom uviedol, že sa nestotožnil s názorom odvolacieho súdu vyjadreného v bode 7. poukazujúc na § 186 ods. 1 CSP a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/214/2014 uviedol, že konajúci súd bol povinný prihliadať na skutočnosti zachytené v súdnych spisoch zhromaždených jeho činnosťou, predovšetkým skutočnosti dôležité pre procesné rozhodnutia. Za nehospodárne podľa názoru dovolateľa by bolo vyžadovať úkony a vynaložiť prostriedky na vyzývanie strán konania na predloženie listín, prípadne preukázanie skutočností, ktoré sa nachádzajú v súdnych spisoch tohto súdu a ktoré má konajúci súd plne k dispozícii k nahliadnutiu. Žalobcovia v priebehu konania vo svojich podaniach označili pod akou spisovou značkou boli dedičské konania vedené, prípadne označili identifikačné údaje ako príslušný súd na prejednanie dedičstva, meno a priezvisko poručiťľa, dátum narodenia a úmrtia, na základe ktorých konajúci súd vedel a mal zistiť podstatné skutočnosti z jeho činnosti.

10. Podľa dovolateľa odvolací súd vychádzal z nesprávnej právnej úvahy, že žalobcovia nepreukázali svoju aktívnu vecnú legitímáciu v konaní, avšak ich aktívna vecná legitímácia bola daná ich pozíciou dedičov, čo malo byť súdu zrejmé z jeho vlastnej činnosti, preto túto skutočnosť nebolo potrebné dokazovať. Zároveň tvrdenia žalobcov o ich aktívnej vecnej legitímácii boli v zmysle § 151 ods. 1 CSP nesporné, čo súd nebral do úvahy.

11. Dovolateľ ďalej nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreného v bode 10. rozsudku. V priebehu celého konania bolo opakovane konajúcemu súdu prezentované, že žalobcovia R.W. F., T. F., Y. F.V. a R. F. mali záujem a splnomocnili zástupcu (advokátsku kanceláriu) len na podanie žaloby a ďalej nemali záujem o zastupovanie. Ak by aj vyššie uvedení žalobcovia mohli splnomocniť advokátsku kanceláriu len na celé konanie, mohlo byť takéto konanie považované za odvolanie tejto plnej moci. Napriek námietkam nedostatku plnej moci na zastupovanie týchto žalobcov, konajúci súd s nimi odmietol konať. Svojím konaním im konajúci súd znemožnil uskutočňovanie im patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Právny zástupca žalobcov najneskôr svojím podaním z 21. októbra 2021 oznámil konajúcemu súdu, že nie je zástupcom aj žalobcov R. F., T. F., Y. F. a R. F.. Dovolateľ bol názoru, že pokiaľ aj súd nebral na vedomie predchádzajúce oznámenia najneskôr od tohto momentu (od podania z 21. októbra 2021) mal konať s týmito stranami, a nie s advokátskou kanceláriou, keďže v zmysle vyššie citovaného ustanovenia CSP, toto bolo voči súdu účinné dňom oznámenia.

13. Súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, t. j. žalobcom, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň nesprávne právne posúdil zánik splnomocnenia udeleného žalobcami R.W. F., T. F., Y. F.Á. a R. F. advokátskej kancelárii a nesprávne konal s touto advokátskou kanceláriou, namiesto toho, aby konal priamo so stranami konania, pričom táto právna otázka nebola v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu doposiaľ posudzovaná.

14. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť. Uviedla, že v dovolaní absentuje vymedzenie právnej otázky, dovolanie považovala za rozporuplné, keďže dovolateľ odôvodnil dovolanie § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP a zároveň ho považovala za neprípustné, keďže na strane žalobcov išlo o nútené spoločenstvo, pričom iba jeden zo žalobcov splnomocnil právneho zástupcu na podanie dovolania.

Posúdenie veci dovolacím súdom

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu 2/ je čiastočne dôvodné.

16. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

17. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR.

18. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

20. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. V danom prípade z dovolania žalobcu 2/ vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I. na základe § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP.

23. V dovolaní dovolateľ poukázal na dva výstupy odvolacieho súdu, ktoré napadol dovolaním, a to splnomocnenie udelené žalobcami advokátskej kancelárii a ne/preukázanie aktívnej vecnej legitímácie v

spore, pričom v oboch prípadoch vytykal súdu nesprávny procesný postup ako aj nesprávne právne posúdenie.

24. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že dovolanie podal len žalobca 2/, pričom na strane žalobcov ide o nútené spoločenstvo (§ 78 CSP), pri ktorom platí, že podanie dovolania čo i len jedným z nútených spoločníkov má účinky pre celé spoločenstvo, pričom súhlas ostatných spoločníkov na podanie dovolania zákon nepožaduje (§ 424 a nasl., § 78 CSP).

25. Dovolací súd uvádza, že dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP najprv prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP a v nasledujúcom texte uviedol, že „okrem vyššie uvedenej prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP je daná aj podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP...“ Keďže dovolací dôvod je určený nejednoznačne, prihliadnuc na text dovolania, dovolací súd posúdil právnu otázku dovolateľa podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože dovolateľ konkrétne nepoukázal na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] alebo na rozdielnosť rozhodovania právnej otázky v rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP].

26. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola vyriešená.

27. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi Najvyššieho súdu SR, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom a b/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

28. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka c/ právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd otázku ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napádané rozhodnutie, nie je preto v zmysle ustanovenia, o ktorom je reč, rovnako relevantná.

29. Pre všetky procesné prípady, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam ako dovolateľ otázku v dovolaní špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (v žiadnom prípade nie skutková otázka). Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o niektorý z prípadov v tomto zákonom ustanovení uvedených. Argumentácia, ktorou dovolateľ vymedzuje, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie, musí korešpondovať s dovolateľom nastolenou právnou otázkou. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť musí byť rozhodujúca (podstatná) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany, ale významný je výlučne záver odvolacieho súdu rozhodujúceho o dovolaní (sp. zn. 7Cdo/134/2018 a 4Obdo/30/2018).

30. Dovolateľ v dovolaní neuviedol priamu otázku, avšak z textu dovolania bolo možné vyabstrahovať konkrétny právny problém spočívajúci v tom, že „žalobcovia nepreukázali svoju aktívnu vecnú

legitimáciu v konaní, avšak ich aktívna vecná legitimácia je daná ich pozíciou dedičov, čo je súdu zrejmé z jeho vlastnej činnosti a túto skutočnosť nie je potrebné dokazovať“. K problematike uviedol, že v súdnom konaní o určenie, či vec patrí do dedičstva nebolo potrebné dokazovať postavenie dedičov, keďže s ohľadom na § 186 ods. 1 CSP je súd povinný prihliadať na skutočnosti zachytené v súdnych spisoch. Žalobcovia v priebehu konania vo svojich podaniach označili spisové značky pod akými sú vedené dotknuté dedičské veci, konajúci súd teda vedel a mal zistiť tieto skutočnosti z jeho činnosti. Preto bol dovolateľ názoru, že túto skutočnosť nebolo potrebné dokazovať.

31. Podľa § 186 ods. 1 CSP skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú.

32. Za skutočnosti, o ktorých sa súd dozvedel v rámci svojej činnosti treba považovať také skutočnosti, ktoré sú zachytené v súdnych spisoch, pričom majú opodstatnenie pre procesné rozhodnutia súdu (ustanovenie opatrovníka strane sporu, ktorá ho mala ustanoveného v iných konaniach, nepripustenie určitej osoby ako občianskeho zástupcu strany sporu a podobne). Každý spor je iný, osobitý (aj keď vo viacerých sporoch môžu vystupovať tí istí účastníci), pričom súd v každom konkrétnom spore rozhoduje na základe ním zisteného skutkového stavu. Skutkovým základom súdneho rozhodnutia je súhrn skutkových zistení, ku ktorým súd dospel v priebehu konania. K skutkovým zisteniam súd dospieva posúdením (vyhodnotením) skutkových poznatkov, ktoré získava najmä dokazovaním. Dôkaz slúži na preukázanie skutočností, ohľadom ktorých nesie účastník dôkazné bremeno. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Spôsob vykonávania dokazovania a vykonania alebo nevykonania toho-ktorého dôkazného prostriedku však určuje súd v závislosti od toho, či jeho vykonanie je relevantné a efektívne pre rozhodnutie sporu vo väzbe aj na ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré boli vykonané a či tieto sú postačujúce pre rozhodnutie sporu po vecnej stránke.

33. Vo všeobecnosti platí, že súd vykonáva dokazovanie a sudca pri rozhodovaní nemôže do svojich úvah zahrnúť iné vedomosti ako tie, ktoré získal dokazovaním. Jednu z výnimiek z tohto pravidla predstavuje § 186 CSP, ktorý vymenúva poznatky súdu, ktoré nie je potrebné dokazovať. Skutočnosti súdu známe z jeho činnosti nie je potrebné preukazovať dôkazom, ide o skutočnosti, ktoré nie sú predmetom dokazovania, pretože súd má o nich vedomosť a považuje ich za preukázané bez toho, aby o danej skutočnosti vykonal dokazovanie. Ak súd do svojho rozhodovania zahŕňa skutočnosť súdu známu z jeho činnosti, informuje o tom strany sporu. Nie je však vylúčené, aby jedna a tá istá informácia bola pre jeden súd skutočnosťou všeobecne známou, pričom pre iný súd bude predmetom dokazovania.

34. Podľa § 187 ods. 2 CSP dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

35. Podľa názoru dovolacieho súdu za skutočnosť známu súdu z jeho činnosti nemožno automaticky považovať skutočnosti ustálené v inom súdnom konaní než pred senátom aktuálne rozhodujúcim spor. Inak povedané, sudkyňa na súde prvej inštancie rozhodujúca tento spor, ktorá ale nerozhodovala dotknuté veci v dedičskom konaní na rovnakom súde, nemusí mať vedomosti o skutočnostiach z iného súdneho (dedičského) konania. Z obsahu žaloby má ale nesporne vedomosť, že dedičské konania prebehli na rovnakom súde. Pokiaľ dedičské konanie po neb. Q. F.V. i dedičské konanie po neb. R. T. bolo vedené na Okresnom súde Malacky, nezbavilo to žalobcov povinnosti preukázať rozhodnutia z dedičských konaní a označiť okruh dedičov; prípadne za týmto účelom minimálne označiť navrhované dôkazy, napr. označením spisovej značky dedičského konania a spojiť návrh na vykonanie dokazovania s prípadnou žiadosťou o pripojenie súdneho spisu alebo súdneho rozhodnutia, ak sa dedičský spis nachádza na rovnakom súde a pod. Keďže zo zápisnice zo súdneho pojednávania na Okresnom súde Malacky zo 6. decembra 2021 vyplýva, že právny zástupca žalobcov na pojednávaní požiadal súd, aby z archívu vyžiadal chýbajúce dedičské rozhodnutia, ktoré sa uskutočnili na Okresnom súde Malacky, na

ktorý súd prvej inštancie nereagoval. Preto je možné skonštatovať, že súd prvej inštancie tak urobí v ďalšom konaní, ak to bude potrebné na ustálenie aktívnej vecnej legitímácie.

36. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitímácii nevysloví, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal. (2Cdo/205/2009)

37. Najvyšší súd SR konštatuje, že dovolateľom položená právna otázka vychádza z nesprávneho výkladu § 186 ods. 1 CSP. V prejednávanej veci dedičské rozhodnutia neboli skutočnosťou všeobecne známou, ale dôkaznými prostriedkami, ktoré v konaní bolo potrebné vykonať ich oboznámením, a to za účelom preukázania aktívnej vecnej legitímácie. Potrebu dokazovať vecnú legitímáciu možno vyvodiť jednak z postupu súdu prvej inštancie ako aj z postupu žalobcov, ktorí vedomí si svojej povinnosti preukázať aktívnu vecnú legitímáciu v konaní, na pojednávaniach dňa 18. októbra 2021 (v spise zápisnica založená na l. č. 267) a dňa 6. decembra 2021 (zápisnica na l. č. 281) žiadali súd o lehotu na predloženie potrebných dedičských rozhodnutí - dôkazov a tiež, aby dedičské rozhodnutia súd prvej inštancie zabezpečil zo svojho archívu.

38. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti.

39. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné pojednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

40. Dovolateľ v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP súdu prvej inštancie vytýka nesprávny procesný postup spočívajúci jednak v nevykovaní dokazovania vyžiadaním si dotknutých rozhodnutí a tiež vytýka nesprávny procesný postup spočívajúci v konaní s advokátskou kanceláriou, hoci žalobcovia 5/ - 8/ ju nespĺnčili na konanie, ale len na podanie žaloby. Na tomto mieste dovolací súd konštatuje, že vzhľadom na nútené spoločenstvo na strane žalobcov sa dovolací súd vyjadrí aj k tomuto dovolaciemu dôvodu aj keď ním dovolateľ (žalobca 2/) nie je subjektívne dotknutý a to tak, že k pochybeniu pred súdom prvej inštancie nesporne došlo. Advokát žalobcov opakovane zdôrazňoval, že žalobcami 5/ - 8/ bol splnomocnený len na podanie žaloby, pričom súd prvej inštancie i odvolací súd správne uviedli, že podľa § 92 ods.2 CSP splnomocnenie advokátovi nie je možné obmedziť. Na strane druhej sa ako zmätočné javí, že súd prvého stupňa o uvedenom názore informoval až takmer po štyroch rokoch od podania žaloby písomným prípisom z 27. októbra 2021 (l. č. 278 listinného súdneho spisu) právneho zástupcu žalobcov, a to až po uskutočnenom súdnom pojednávaní, keď právny zástupca zdôraznil, že nie je v kontakte s uvedenými žalobcami. Z formulácie plnej moci dovolací súd zisťuje, že plná moc bola udelená len na spísanie žaloby bez uvedenia čísla konania na súde, je teda evidentné, že v spore vznikli otázky nad náležitosťami plnej moci (l. č. 74), ktorými sa súd mal zaoberať v rámci prípravy súdneho pojednávania pri skúmaní procesných podmienok.

41. Vychádzajúc z obsahu spisu, keď súd prvej inštancie po evidentnom zistení absencie náležitostí plnej moci, na pojednávanie dňa 6. decembra 2021 nepredvolal žalobcov 5/ - 8/, a ani ich neinformoval o svojom zistení, nemôže dovolací súd konštatovať iný záver, než ten, že rozsudok súdu prvej inštancie a následne i rozsudok odvolacieho súdu boli vydané predčasne, bez neúplne zisteného skutkového stavu veci, bez akejkolvek vedomosti žalobcov 5/ - 8/ o súdnych pojednávaniach, a bez ich vypočutia.

42. Úlohou súdu prvej inštancie bude pokračovať v konaní s tým, že odstráni zistené procesné pochybenia. Na záver dovolací súd dodáva, že nie je zrejmé z akého dôvodu doručoval súd prvej inštancie viaceré listiny zo súdneho spisu vrátane rozsudku okresného súdu Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ktoré nebolo účastníkom súdneho sporu (napr. l. č. 296 atď.).

43. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP) a ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd SR v súlade s citovanými ustanoveniami zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu by v tomto prípade nebola postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

44. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

45. Dovolací súd zrušil aj uznesenie Okresného súdu Malacky č. k. 32C/145/2017-396 z 23. novembra 2023 z dôvodu, že má svoj základ vo výroku o trovách konania, ktorý bol zrušený rozhodnutím dovolacieho súdu. Závislým výrokom môže byť nielen opravným prostriedkom nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Výdanie uznesenia o trovách konania je jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o trovách konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutia vo veci samej by zostalo uznesenie o trovách konania osamotené a strácalo by rozumný zmysel, čo by odporovalo princípu právnej istoty.

46. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

47. Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.